

Stanisław Tabaczyński, Andrzej Buko, Eleonora Tabaczyńska

Zawichost - Podgórze, pow. Sandomierz. Stanowisko "Pieczyska"

Informator Archeologiczny : badania 8, 215-216

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZAWICHOST-PODGORZE, pow. Sandomierz
Stanowisko "Pieczyska"

Zakład Epoki Metali
Instytutu Historii Kultury
Materialnej PAN
w Warszawie

Badania prowadził doc. dr Stanisław Tabaczyński
przy współudziale mgr Andrzeja Buko i dr Eleonory
Tabaczyńskiej / autorka sprawozdania/. Finansował
IHKM PAN. Pierwszy sezon badań. Osada i grodzisko
wczesnośredniowieczne.

Badaniami objęto działkę nr 18 oraz nr 19. Pierwsza z nich usytuowana była na wschodniej krawędzi domniemanego grodziska, obejmując część górną skarpy oraz odcinek wnętrza płaskowzgórza lessowego; druga - pozostała część stromej skarpy oraz odcinek terenu i jej podnoża. Usytuowanie działek na osi wschód-zachód w sposób umożliwiający przecięcie skarpy oraz rozpoznanie od wnętrza i na zewnątrz domniemanego grodziska miało na celu przebadanie stratygrafii osady na jej wschodnich peryferiach, w szczególności zaś odpowiedź na pytanie czy mamy tu do czynienia z osadą obronną, grodem, czy też śladami osadnictwa wczesnośredniowiecznego, stwierdzone w trakcie badań powierzchniowych należą do osiedla pozbawionego umocnień.

Eksploracją objęto łącznie: na działce nr 18 - 15 m²; na działce nr 19 15 m².

W toku badań zainwentaryzowano 12 zabytków wydzielonych, 7 zespołów ceramiki, pobrano próbki zoologiczne, dendrologiczne oraz radiometryczne.

W obrębie działki nr 19 u podnoża skarpy odkryto fragment zewnętrznych części układu warstwowego, związanego z umocnieniami drewniano-Ziemnymi. Stwierdzono, iż u podnoża skarpy brak warstw osadniczych.

W obrębie działki nr 18 wyodrębniono 6 warstw kulturowych. 1/ Ziemia orna. 2/ Pomarańczowo-brunatna ziemia lessowa z węgielkami drzewnymi, drobnymi kawałkami muszelek małży rzecznej oraz fragmentami naczyń wczesnośredniowiecznych. W warstwie tej odkryto stosunkowo dobrze zachowane i czytelne resztki konstrukcji drewnianych w postaci zwęglonych belek w pozycji poziomej lub nieco skośnej / z pochyleniem w kierunku zachodnim oraz pionowych słupów i kołków. Belki poziome tworzą miejscami wyraźny układ rusztowy. 3/ Szaro-brunatno-żółta ziemia z węgielkami drzewnymi, drobnymi fragmentami kamieni oraz ceramiką wczesnośredniowieczną. W warstwie tej zalega dolna część konstrukcji drewnianych, z których pierwszy, wyższy poziom wystąpił w obrębie warstwy 2. Układ konstrukcji nie wykazuje zauważalnych zmian w stosunku do wyższego poziomu. Niektóre belki skośne tkwią w swej części górnej w warstwie 2; a w dolnej - w warstwie 3. Większość poziomych belek ułożona jest poprzecznie w stosunku do krawędzi wzgórza. W części północnej działki krawędź konstrukcji wyznacza kilka poziomych słupów, do

których przylegają belki leżące nieco ukośnie, ze spadkiem ze wschodu na zachód. W tej części działki zarysowuje się także układ rusztowy. Występuje tu także kilka większych grud twardej polepy oraz kilkanaście łupanych kamieni wapiennych, które koncentrują się przy zachodniej krawędzi konstrukcji. W obu warstwach wystąpiły stosunkowo nieliczne fragmenty naczyń o dość grubych ściankach, płaskich dnach i powierzchni pokrytej nieregularnymi, poziomymi bruzdami.

4/ Jasna, szaro-żółta ziemia lessowa z węgielkami drzewnymi, poniżej konstrukcji drewnianych. 5/ Cienka warstewka szaro-żółtej ziemi lessowej z węgielkami drzewnymi i grudkami polepy. 6/ Jasna, szarozółtawa ziemia lessowa z węgielkami drzewnymi, zalegająca bezpośrednio pod warstwą 5 w części wschodniej, a w części zachodniej, gdzie warstewka ta nie występuje - bezpośrednio pod warstwą 4. We wschodniej części wykopu warstwa 6 zalega bezpośrednio na calcu lessowym, w zachodniej - na stropie jamy wydrążonej w calcu i w roku bieżącym nie eksplorowanej.

Warstwy 4, 5 i 6 eksplorowano jedynie w obrębie rowka kontrolnego przy profilu północnym.

Uzyskane w roku bieżącym rozpoznanie umożliwia wyodrębnienie na przebadanym odcinku trzech kolejnych faz osadniczych. Pierwszą z nich reprezentuje odkryta przy profilu północnym i wchodząca weń jama wydrążona w calcu; drugą - warstwy 5 i 4; trzecią - konstrukcje drewniane, stanowiące pozostałość wału drewniano-ziemnego otaczającego osadę w ostatniej fazie jej rozwoju.

Wnioski chronologiczne sformułowane będą po dokładnej analizie materiału ceramicznego oraz po uzyskaniu danych wykonanej w laboratorium w Gliwicach analizy radiometrycznej jednej z belek konstrukcji wału.

ZBROJEWSKO, pow. Kłobuck
Stanowisko 1

Konserwator Zabytków
Archeologicznych
w Katowicach

Badania prowadziła mgr Barbara Gedl. Finansował WKZ w Katowicach. Drugi sezon badań. Grodzisko średniowieczne, datowane na XIII-XIV wiek i osada otwarta późnej kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza.

Badano nawarstwienia na majdanie centralnej części grodziska i przystąpiono do rozpoznania fortyfikacji. Na majdanie zalega warstwa średniowieczna o miąższości 50-60 cm, zawierająca bardzo dużą ilość ceramiki,